

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Ved Kruså på 25-årsdagen for befrielsen fra Neuengamme

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HDS. KGL. HØJHED PRINSESSE MARGARETHA

Henvendelser om hjælp i henhold til fondens fundats rettes til formanden, konsul Kaj V. Dahl, 8700 Horsens.

Henvendelser ang. feriehemmet på Kegnæs rettes til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men i øvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øvet aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og internoret, til gode tillige med disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. — Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var blevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande — og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Vitus Berings Plads 1, 8700 Horsens.

Næstformand: Generalmajor F. B. Larsen, Bruxelles, Belgien.

Kasserer Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, 1169 København K.

Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV. Skolen 10 54 21. Privat 10 41 28.

Politiasistent S. Julsgård Larsen, Boeslundevej 1, 2700 Brh.

Den øvrige bestyrelse består af:

Skrædermester Jacob Brandt,
Ørnevej 63, 2400 NV.

Afd.chef, civilingeniør Mogens Dyre,
Gilbækhus, 6430 Gildbro pr. Nord-
borg.

Overpostbud E. Holger Grome,
Tårnby Torv 24, 2770 Kastrop.

Bankfuldmægtig Olav Holst,
Bengtavej 6, 2900 Hellerup.

Seminarierektor, cand. mag.
Paul Holt, Præstevangsvej 35,
8210 Aarhus V.

Direktør G. Jespersen, 7400 Herning.

Arkitekt P. A. Johansen, Bernstorff-
lund allé 80, 2920 Charlottenlund.

Oberst K. Kjeldsen, Rollosvej 3,
5200 Odense V.

Tandteknikermester Leo Kæraa,
Banegårdspladsen, 8000 Århus.

Arkitekt Ove Ch. Lembcke, Brødre-
gade 19², 8900 Randers

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft,
de Mezasvej 18, 8000 Århus.

Førstelærer P. E. Mahler, 5652 Nr.
Søby, Fyn.

Dr. Børge Næsted, 6772 Hviding st.

Kontorchef O. Olesen, Leonorasvej 8,
9000 Hasseris, Aalborg.

Landsrettsagfører H. Rambusch,
Kongensgade 49, 6700 Esbjerg.

Sognepræst Poul Riis, Præstegården,
Herrestrædet, 4200 Slagelse.

Bladet PIGTRAAD

Organ for og udgivet af Kam-
meraternes Hjælpefond. Ud-
kommer med 11 numre årligt.

Ved bestilling af abonne-
ment benyttes girokonto
nr. 780.

Annoncer.

Ekspedition, abonnements- og
annonce-afdeling: Grenågade 14,
2100 København Ø. TRia 888
(kontortid 10-12, lørdag lukket).

Ved indbetaling for an-
noncer benyttes girokon-
to nr. 55538.

Eventuelle fejl i besørgelsen af
bladet rettes lettest og hurtigst
ved henvendelse til udleverings-
postkontoret.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør: Sko-
leinspektør Johs. Fosmark.
(Medl. af Dansk Fagpressefor-
ening), Frederiksborgvej 109,
2400 København NV. Skolen:
10 54 21. Privat: 10 41 28.

TRYK:

H.W. Reklametryk
Blågård Plads 13 - 35 11 19

INDHOLD:

Gensyn med Neuengamme ...	83
Runde dage	85
Prolog til 20. april 1970	85
Busturen 17. - 20. april	87
Møde i Kammeraternes Hjælpefond	89
Norsk hilsen	89
Den nye lov	91
Bogen om de faldne	91
Besættelsen gav os et fællesskab	93
De erhvervshæmmede	93
4.-5. maj-dagen	99-100

Gensyn med Neuengamme

238 nordmænd og danskere med »de hvide busser« på mindetur til koncentrationslejren »Neuengamme« ved Hamborg, hvor ialt 106.000 fanger - deraf cirka 5000 danske - led ubeskriveligt under 2. verdenskrig. -

Af redaktør Sv. Aa. Dantoft.

»De hvide busser« har rullet igen. Gennem tre døgn har 238 norske og danske mænd og kvinder på en mindetur til den tidligere tyske koncentrationslejr Neuengamme ved Hamborg søgt i mindet at genopleve, hvad hovedparten af dem, foruden mere end 100.000 andre oplevede i slutningen af 2. verdenskrig, da de som ofre for nazivældet i Det tredje rige henslæbte tilværelsen som fanger i den frygtede tyske udryddelsesanstalt. Gennem tre døgn har 238 mennesker gennemlevet hele følelsesregistret, sådan som det også afspejlede sig i oplevelserne i kz-lejrene og ikke mindst i befrielsen for netop 25 år siden, da Folke Bernadotte-aktionen udfriede tusinder af danske og norske fanger af kz-helvedet.

Store, brede gensynssmil og ditto tårer, når en tidligere fange fandt en kammerat, han hverken havde hørt til eller set i disse 25 år, pludrende stacato-samtale, når man i hast skulle gennemløbe, hele »ka' du huske«-repertoiret af oplevelser fra fangetiden, - og uendelig dyb stilhed, når man med sorgen og magtesløsheden malet i de hærgede ansigters træk mindedes de mange, der ikke oplevede eventyret med de hvide busser«, men som fandt døden for det mangearmede tyske nazihyres morderhænder.

Fra fire udgangspunkter, København, Odense, Aarhus og Varde, stævnedes busser søndag den 19. april mod Krusaa, hvor man aflagde en kort visit i den tidligere Frøselvlejr, som også dengang var mellemstation på vejen mod Neuengamme og andre kz-lejre i Tyskland.

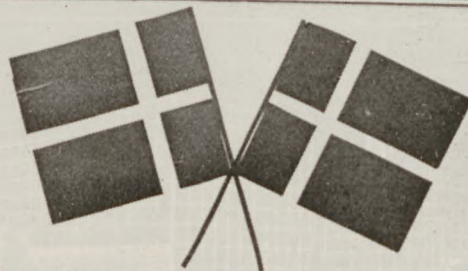
Efter hvert stop undervejs ned gennem Jylland, nye gensynsscener, når nye passagerer stødte til, - og uaf-ladeligt denne strøm af erindrings-glimt fra den tid, der tilføjede de allerfleste af disse modstandsfolk mén under en eller anden form.

EMSIG TOLDBETJENT

Vanskeligheden ved at glemme var lige ved at gå ud over en - ganske

vist meget emsig - tysk toldbetjent, som ved Krusaaovergangen lagde megen opfindsomhed for dagen for at kontrollere den sidste af kortegens busser. Da der viste sig at være en lille uoverensstemmelse mellem buschaufførens opgivelse og tank-indholdet af dieselolie, gik fem kvarter ekstra med kontrolpejling, rap-portskriveri, m.v. - En tolder-kollega rystede på hovedet og sagde blot: »Nogle er sådan og andre er sådan. Han dér er altså sådan«.

Det kostede chaufføren en bøde på 20 mark, - og udgiften til en ny startkrans til bussens motor. Den blev nemlig ødelagt, da bussen partout - mod chaufførens protest - blev beordret hen over en rampe, så tol-

En »bus-detail« - i stedet for at have malet køretøjerne hvide, lod man sig denne gang nøje med et par hvide striber, samt: et par krydsede Dannebrog.

Søren Abrahamsen
& H. P. Nielsen

Rådgivende ingeniører A/S

F. R. I.

Frederiksgade 72 — 8000 Århus C

G. Salicath & Co.

Strandagervej 23

Hellerup

De
kan
regne
med

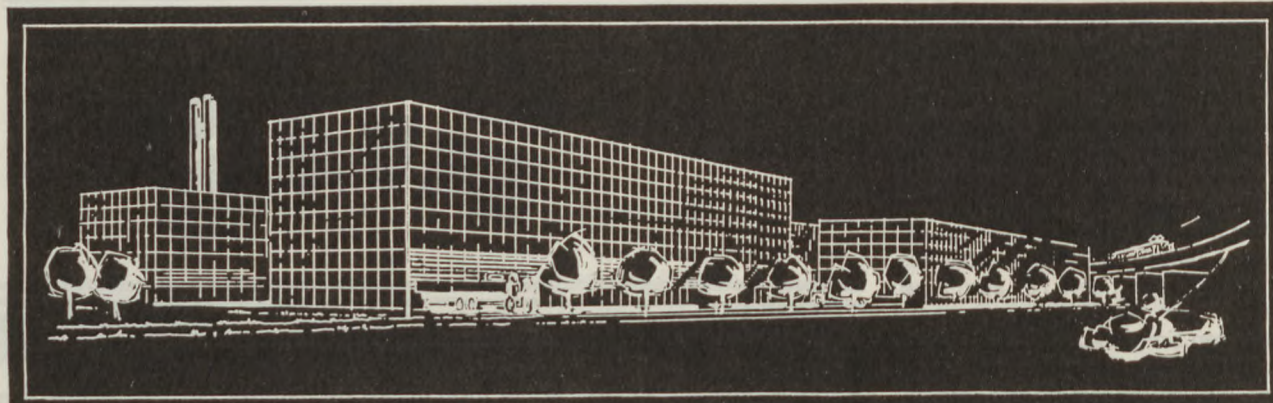
ANDELSBANKEN

NOVO PRODUKTER OVER HELE VERDEN

Insulin · Antibiotika
Steroider · Glucagon · Heparin · Syntetika
Enzymer

NOVO INDUSTRI A/S
København

deren kunne få lejlighed til at se den efter under bunden. En cementkant langs rampen rev store dele af startkransen, af, så passagererne senere måtte skubbe 50 personers-køretøjet igang.

At det langtfra var netop diplomatiske vendinger, der blev anvendt i ordvekslingen med tolder, behøver næppe understreges, men som buschaufføren sagde: »Det nytter ikke, at jeg laver vrøvl, for så er en vis mand løs hver gang jeg i fremtiden skal over grænsen«.

»IKKE GLEMME, MEN OVERVINDE«

Senere fik man lejlighed til at stifte bekendskab med en helt anden tysk mentalitet. Det skete først og fremmest under et møde i »Hamburger Haus«, hvor 1. ambassaderåd ved den vesttyske ambassade i Stockholm, Karl Rowold, holdt en blændende tale på dansk om tysk skyldfølelse i forbindelse med nazitiden. »Ikke glemme, men overvinde« var temaet i talen. Videre oplæstes en hilsen fra forbundskansler Willy Brandt.

Dette møde overværedes også af deltagerne i en bustur til en række andre kz-lejre.

MINDEHØJTIDELIGHED

Hovedpunktet på de hvide bussers program var højtideligheden ved mindepladsen i det, der tidligere var den berygtede Neuengammelejre. I et frodigt landskab en snes kilometer fra Hamborgs bykerne gjorde tyskerne her efterhånden plads til 106.000 fanger, som for størstedelens vedkommende blev videreekspereret til andre lejre.

Men en stor del af dem døde. I alt opholdt ca. 5000 danske sig i lejren i 1944-45.

Ved højtideligheden blev der talt af formanden for Sammenslutningen af danske fanger i frihedskampen 1940-45, lektor Jørgen Barfod og af en anden tidligere fange, generalmajor Flemming B. Larsen. General Larsen var kaptajn, da han blev deporteret til Tyskland, og da han blev sendt videre fra Neuengamme, blev hans job som bl.a. »Dollmetzer«, -tolk, overtaget af nuværende grosserer Ejnar Hultén, Randers.

Efter højtideligheden var der lejlighed til at besøge et af de tidligere ordkommandoer under lejren, nemlig Ortkarten samt Friedrichsruhe, hvor den svenske Greve Folke Bernadotte

havde sit hovedkvarter, mens man gennemførte den storstilede aktion for at redde så mange syge danske og norske fanger til Sverige som muligt.

Mange af danskerne vendte netop hjem 20. april 1945, og det var derfor naturligt, at sidste officielle handling, deltagerne i mindturen var med til, var kransenedlægning ved Bernadotte-monumentet i Krusaa. Her fik den store svenske humanist endnu engang lejlighed til at se »sine« hvide busser. - Selv faldt han som bekendt for morderhånd i Palæstina, mens han søgte at mægle i fred i 1948.

VÆRDIGT MINDE

- Vi står ved af afslutning, der vel egentlig er større end vi forstår, sagde en af rejsens arrangører, boghandler Arnold Jensen, Kibæk, før man brød op efter endnu en lynvisit i den tidligere Frøslevlejr. - Vi har glædet os til denne mindetur, men vi må se i øjnene, at nu vil mange af os aldrig få lejlighed til at se hinanden mere. -

Den stemning, der fulgte denne bemærkning, - og den hyldest og tak, der via stilfærdige, men taktfaste klapsalver blev Arnold Jensen og hans medarrangør, depotbestyrer Hans Bøjlund Sørensen, Kolding, til del, var et af turens højdepunkter. En ubeskrivelig atmosfære at sammenhold, skabt gennem fælles lidelser, fælles glæder og fælles sorg. - »De hvide busser« havde fået et smukt og værdigt minde.

Sv. Aa. Dantoft.

RUNDE DAGE

12. juni fylder forstanderinde Johanne Hansen, Vollerup, Als, 80 år. Hun sad som fange i kvindelejren Ravensbrück ved Berlin.

13. juni fylder Gunnar Knudsen, Frederiksberg, tidligere Neuengamme og Buchenwald, 60 år.

16. juni fylder ingeniør Per Overgaard, Ribe, tidligere Neuengamme 69136 og Bullenhus Dam, 50 år.

18. juni fylder tandteknikermester Leo Kæraa, 65 år. Han havde i Neuengamme nr. 67007.

24. juni fylder overpolitibetjent Erhard Uhr, Helsingør, 50 år. Han var Neuengamme fange nr. 54178. Han sad desuden i Buchenwald.

3. august fylder grosserer Ernst Ellesæ Hansen, Lyngby, 50 år. I Neuengamme havde han nr. 68416.

29. august fylder overpolitibetjent Helmer Larsen, Herlev, 50 år. Han sad i Neuengamme og Buchenwald.

Provst H.K. Hein Stadsborg ved Auning, fyldt 75 år den 22. april. - Han egentlige livselv faldt i Grenå først som præst fra 1930, siden 1936 som provst.

Han indtog en ledende stilling i Hjemmeværnet, efter at han under besættelsen havde været aktiv modstandsmand og var blevet interneret i Frøslevlejren.

- Vore læsere vil huske ham for artikler i bladet.

Prolog til 20. april 1970

Denne sang er KZ lejrens sang. Den er digtet til piskeslags klang. Den er hvisket dernede og nynnet og lidt. Men den synges af hjertet først nu.

Vi blev fanget i kamp for vort land, og ført bort fra hjemlige strand. Vi har sultet dernede og frosset og lidt. Og vi sov som den usleste træ.

Vi har set kammeraterne dø, vi har set deres blik blive mat. Vi har svoret en ed, ved det halvkolde lig: »forgæves I ofred jer ej«.

Vi vil kæmpe vor kamp, til vi dør. Vi har mod til at føre den frem. Vi vil kæmpe for sandhed og ret, for en verden med plads til enhver.

Børge Næsted.

I Rejselandet den Tyske Demokratiske Republik

kan De møde den moderne Metropolis – nyde den afvekslende natur – opleve de særprægede bjerg-landskaber – og studere fortidens slotte og borge.

Berlin – DDRs hovedstad, den moderne fugl Fønix. – I millionbyen møder De den ny tids rytme, i de internationale hoteller, restauranter, stormagasiner og mødehuse.

Barberine i Saksisk Svejts er en af naturens mærkværdigheder, som hver sommer tiltrækker turister fra hele Europa.

Slot Moritzburg – Det over 400 år gamle jagtslot ligger i nærheden af Dresden og er nok et besøg værd, enten i egen vogn eller med rejseselskab.

Vi arrangerer individuelle rejser og gruppe-rejser til de smukkeste egne i DDR

Kurrejser til Bad Elster. **Studierejser** for landmænd, arkitekter, lærere, studerende og skoleelever. **Hobbyrejser** for jernbaneinteresserede. Skriv eller ring efter brochurer.

Alle oplysninger hos Deres rejsebureau eller hos

**DDR's TRAFIKREPRÆSENTATION
INFORMATIONSBUREAUET**

VESTERBROGADE 84 . 1620 KOBENHAVN V . TLF. (01) 31 22 21

Et gensyn – og dog!

Busturen 12-20/4 1970 til tidligere koncentrationslejre vest og øst for »jertæppet«.

Med godt 90 deltagere - alle forhenværende fanger, med eller uden pårørende - foretoges som meddelte i vore blade en rundtur til tidligere koncentrationslejre og andet af interesse fra 2. verdenskrig, f.eks. Lidice.

Turen en oplevelse

Det blev en meget oplevelsesrig rejse for os, som havde siddet i en eller flere af de lejre, vi besøgte - eller i en af dem, vi ikke besøgte. Vi kørte i to store gode langtursbusser og havde et par fantastiske dygtige, udholdende og sympatiske chauffører.

Vest for jertæppet besøgte vi tre lejre, to i begyndelsen - Bergen/Belsen og Dachau - og en - Neuengamme - i slutningen af rejsen.

Lejre, der i dag har et for »friseret« præg.

Som et fælles præg for disse tre lejre kan vist nævnes, at det hele havde et for »friseret« præg: det grufulde, som var foregået, var i Bergen/Belsen og Dachau fremstillet i fotografiske og statistiske beretninger, som absolut var dystre, men når man i Dachau havde opført en »fangebarak«, så var den alt for velferniseret og velsoigneret til at kunne give et sandt billede.

Da jeg i 1946 første gang foretog et besøg i min gamle lejr, var den beboet af flygtninge og lignede da mere den oprindelige lejr, men selv-

følgelig ikke helt. Men nu!! I Bergen/Belsen var alt af den gamle lejr borte og i Neuengamme kom vi overhovedet ikke ind på det gamle lejrtærræn, som jeg også havde uhyggelige minder fra.

Vesttyskerne vil gerne pynte på det hele.

Man fik fra disse tre besøg indtryk af, at vesttyskerne gerne ville »pynte« på det hele. Efteråret 1969 besøgte jeg for 3. gang efter 1945 Dachau, og da jeg der i den nyopstillede, fine barak ville fortælle nogle tilstedeværende tyskere, hvorledes det i virkeligheden havde været med hygiejne og belægnings-tæthed, vendte de mig ryggen og gik. De troede ikke på mig.

Øst for jertæppet besøgte vi både Tjekkoslavakiet og Østtyskland: Buchenwald, Theresienstadt, Sachsenhausen og Ravensbrück, de virkede ikke så »friserede« som de vestlige lejre, navnlig ikke Theresienstadt, hvor de gamle fæstningsværker, som havde rummet de mange jødiske fanger, stadig var bevaret. Også her fandt vi mange forfærdelige fotografiske gengivelser af fangernes lidelser og umenneskelige behandling.

Lejrene et våben i østlig anti-vesttysk propaganda.

Men herudover prægede et fælles træk de orienteringer, som vi fik i alle lejrene her mod øst: en stærk anti-vesttysk propaganda udøvedes - i »vest« kunne vi dog uden vejled-

ning selv danne os vore meninger. Men denne propaganda her i »øst« formedes så skarpt, at den hos mange fik det modsatte resultat af, hvad der var tilsigtet.

»Vi så tjekkoslovakernes fattigdom og forsagthed«.

Blandt de ting, som ud over det foran nævnte særlig gjorde indtryk, kan nævnes: Vesttyskernes gode kår og foretagsomhed, tjekkoslovakernes fattigdom og forsagthed og østtyskernes fattighed og arbejdsenergi. Endvidere et enkelt indtryk fra Prag: på det sted på Wenceslapladsen, hvor den tjekkiske student Jan Pallak efter invasionen i august 1968 brændte sig ihjel, så jeg en eftermiddag 6-8 blomsterbuketter - ca. 2 timer senere var de fjernet. Og det blev fortalt, at således skete det dagen igennem.

Alt ialt var det en god og interessant rejse at være ude på. Trods teknisk dårlig tilrettelæggelse - 3 nætter kom vi først til vore hoteller mellem kl. 2 og 4 om natten (den ene gang var det nu ikke vor ledelses skyld) - var vi enige om, at rejsens oplevelser var besværlighederne værd.

Et prægtigt kammeratskab på rejsen.

Mest bidrog hertil det prægtige kammeratskab, som vi hurtigt fandt, både danske imellem og mellem de godt 20 nordmænd og os danskere. Med en ensartet baggrund havde vi alle været under ensartede lidelse. Vor samhørighed eksisterede på forhånd og styrkedes under rejsen. Det var måske den største oplevelse, vi fik.

Kai Lænkholm.

Fra venstre: 1. Mindemuren i Dachau

2. Tidligere Dachaufanger: Agner Ven-nike, pastor Poul Riis, Tonny Hansen, Erik Beermann, pastor Kaj Lænkholm og Elles Pihl.

3. Mindepladen, hvor galgen i Dachau stod.

<p>KARL VALLA Butiksinventar Bygmestervej 1 – København NV</p>	<p>HARALD NØRLEM Revisor ODENSE</p>
<p>Værn om naturen! O. + P.-K.</p>	<p>W. JENSEN Hellerup</p>
<p>LYNGBYGAARD Boeslunde</p>	<p>THOR JØRGENSEN A/S International spedition Toldbodgade 57–61 – København K</p>
<p>INSTALLATIONSFORRETNINGEN STRØM Algade 34, St. Heddinge</p>	<p>BEVAR DERES TÆNDER Gå til tandlægen to gange om året T. F. L. B.</p>
<p>GÅ TIL TANDLÆGEN 2 GANGE OM ÅRET! T. F. L. B.</p>	<p>DANSK ANDELS KULFORRETNING Rådhuspladsen 3, Aarhus</p>
<p>CHR. LYNGBÆK MADSEN Murermester IKAST</p>	<p>LARSEN & SVENSSON Åmosevej 4-6 Hillerød</p>
<p>J. BOJESEN-KOFOED Ronne</p>	<p>JUNG's BOGHANDEL Adelgade 3 Skive</p>
<p>STRØMMENS HANDELSSELSKAB A/S Randers</p>	<p>SCANBOILER HERNING</p>
<p>MALERNES FAGFORENING København</p>	<p>NORDBORG SPAREKASSE Nordborg – Als</p>
<p>RIBE LYSTRYK Giørtvej 4 RIBE</p>	<p>Alfred Krabbenhøft A/S Murermester Entreprenør ESBJERG</p>

ERSTATNING

Mødet i Kammeraternes Hjælpefond

Kammeraternes Hjælpefond holdt sit halvårlige bestyrelsesmøde lørdag d. 11. april i Admiral Gjeddes Gaard. Formanden, konsul Kaj V. Dahl, Horsens, rettede en velkomst til bestyrelsens medlemmer, der var mødt smukt frem fra hele landet.

Der var til mødet fremsendt en del hilsener, der læstes op. Det var dels nyheder om medlemmerne, dels tak for hjælp og udtryk for påskønnelse af fondens arbejde.

Kassereren, statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, fremlagde driftsregnskabet for tiden 1. jan. - 31. decb. 1969.

Der var ofret en del på feriehemmet i Kegnæs, ligesom udgiften til 4. maj-dagen i Ryvangen er relativ betydelig.

Der føres for tiden et kraftkabel til feriehemmet ligesom der opstilles radiatorer, så alt kan være klar til ferietiden 1970.

Der er valgt denne ordning, da kaminen skulle fornyes. Der er efterhånden også færre og færre, der har forstand på at fyre - derimod kan alle trykke på en el-knap.

Arbejdet udføres under tilsyn af ingeniør Mogens Dyré, Nordborg.

Fosmarks gav oplysning om interessen for at benytte feriehemmet. Den var ikke mindre end sidste år, måske en smule større.

Der er optaget i år til 5. sept., men da huset er grundmuret og velopvarmet, kan man have en dejlig tid der i sept. De første rykkede ind den 2. maj.

Det daglige tilsyn føres af hr. og fru Hoffmann, Østerby.

Der bevilgedes nye og bedre senge, med gode madrasser.

Der behandles en del ansøgninger om hjælp, hvoraf tre bevilgedes.

Til forretningsudvalget nyvalgte politiassistent S. Juelsgaard Larsen. Han redegjorde forøvrigt ved mødet om den nye lov om erstatninger og kommenterede sagsbehandlinger.

Redaktøren af Pigtråd, skoleinspektør Johs. Fosmark, fortalte om arbejdet i redaktionen.

Det blev foreslået at markerer fondens 25-års dag, den 26. august 1971, men der blev ikke vedtaget noget om formen for festligholdelsen.

Mødet havde et stilfærdigt, positivt og kammeratligt forløb.

22.-4.

KZ-skader i mange år.

Mennesker, som udhungres under krig og fangenskab, kan få blivende skader, selv om de tilsyneladende genvinder huld og helbred.

De ældes før tiden og lider af en træthed, som gør dagene trælsomme. Daglige plager er svedeture, irriterabilitet, hovedpine, svimmelhed, manglende koncentrationsevne, depressioner og søvnløshed.

Dette fremgår af en videnskabelig undersøgelse, der fortæller om danske modstandsfolks svækkede helbredstilstand nu i 25-året for deres befrielse fra nazistiske koncentrationslejre. Undersøgelsen blev i går offentliggjort i Danish Medical Bulletin, et engelsksproget tidsskrift, der læses i alle verdensdele.

Artiklen er forfattet af overlæge Paul Thygesen, Gentofte, der selv er gammel KZ-fange, overlæge Knud Hermann, Rigshospitalet, og psykologen Rolf Willanger.

Forfatterne omtaler også erstatningsreglerne, der nu er så dækkende, at al tvivl kommer den pensionssøgende til gode. Det er efter deres mening den eneste praktiske løsning, hvis man ikke vil øve uretfærdighed. Nogle mennesker vil naturligvis få pension for en hjertelidelse, som de alligevel ville have fået, måske på et senere tidspunkt, anføres det. Deres undersøgelse omfatter en gruppe på 321 fihedskæmpere, der overlevede fangenskab, selv om de havde mistet mere end 35 procent af deres legemsvægt.

Norsk hilsen

Ai forfatterinden Lise Børsum.

Jeg tenker da på den dag vi ble hentet i Ravensbrück og drømmen ble virkelighet: De hvite bussene var kommet!

På turen til Kjöbenhavn hadde vi en oppasser i hver buss, en mørk person rekruttert av SS. Vi var derfor fremdeles engstelige.

Først da vi nærmet oss danskegrensen begynte vi å tro - -

Padborg, hørte vi. Nå er vi snart i Padborg.

Så rullet vi inn over grensen.

Det var mørkt, midt på natten til 9. april.

Hvordan Padborg så ut, ante vi bare såvidt. Fremdeles var vi voktet av lærfrakkemenn, men bak deres dystre rygger så vi medmennesker - danske - parat til å våge, parat til å ofre - enda en gang - for oss. Vi fikk mat! Satt tilbords over hvite duker! førte kniv og gaffel til munnen igjen!

Så bar det videre. Solen gikk opp. blomstene gynet i vinden. Nei et til oss.

For danskene var det enda krig. Men vi - vi kjørte i deres varetekt, i hvite busser som slyngnet seg gjennom et landskap fyllt av poesi.

Bare den som har oppholdt seg en tid i dødsriket Tyskland kan forstå rekkevidden av hva danskehjelpen representerte.

Danskepakker i en nazi-anstalt var ren livberging. De gjorde det mulig for tusener av nordmenn å opprettholde livet fra dag til dag.

Men danskepakker var også moralsk berging. De var et pust av frihet, midt i et jernhardt fangenskab, et pulsslått fra et dansk hjerte . . .

Selv idag 25 år etter er tanken på danskepakkerne like ny, på hva som hadde skjedd med oss uten dem. Vi glemmer det aldri: Og mottakelsen i Padborg! Eventyrferden gjennom Danmark!

Og dermed håper jeg å ha gitt uttrykk for hva norske politiske fanger føler.

Hjertelig hilsen
Lise Børsum.

<p>K. Jørgensen</p> <p>Silkeborg</p>	<p>Besøg</p> <p>HEIDELBERG Studiestræde 31 Kbh. K</p>
<p>GULDAGER ELECTROLYSE</p> <p>Rypevang 4 - Allerød</p>	<p>Tag på højskole</p> <p>Unge Hjems Højskole Skåde pr. Højbjerg Tlf. (06) 27 17 77</p>
<p>F. DAHL NIELSEN & HANS DAHL NIELSEN</p> <p>Baungårdsvej 35, Vejen</p>	<p>R. FREINSILBER</p> <p>Randers</p>
<p>N. Kyhn</p> <p>Murermester</p> <p>Smedegade 9 - Kolding</p>	<p>Aabenraa Margarinefabrik</p> <p>Aabenraa</p>
<p>Værn om naturen!</p> <p>V. P. T.</p>	<p>SOMMERSTED UNGDOMSSKOLE</p> <p>Sommersted</p>
<p>ERIK LINDSTRØM</p> <p>Malermester</p>	<p>Frederikshavns Bank A/S</p> <p>Frederikshavn</p>
<p>GARDINCENTRET</p> <p>Hovedvejen 166 Glostrup</p>	<p>Johs. SCHOU A/S</p> <p>FARVE- & LAKFABRIK</p> <p>Vamdrup</p>

ERSTATNING

Lov om ændring af lov om erstatning til besættelsestidens ofre.

(Regulering af renteerstatninger).

VI FREDERIK DEN NIENDE, af Guds Nåde Konge til Danmark, de Venders og Goters Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenburg, gør vitterligt: Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Paragraf 1.

Paragraf 33 i lov nr. 475 af 1. oktober 1945 om erstatning til besættelsestidens ofre, som ændret bl.a. ved lov nr. 151 af 13. maj 1959 og senest ved lov nr. 290 af 18. juni 1969, affattes således:

„**Paragraf 33.** De i paragraf 20 og -22 nævnte løbende erstatningsydelser og de i paragraf 31 nævnte beløb for årslønnen, således som disse er reguleret senest pr. 1. oktober 1968, forhøjes med virkning fra 1. juli 1969 med 2 pct. For tiden efter 1. juli 1969 forhøjes eller nedsættes de i 1. pkt. nævnte ydelser m.v. i samme forhold som lønnen for en tjenestemand på 1. løntrin i lønramme 7, jfr. paragraf 36 i lov nr. 13 (Lovt. B) af 18. juni 1969 om tjenestemandslønninger m.m. og klassificering af tjenestemandstillinger i staten, folkeskolen og folkekirken. De beløb for årslønnen, der fremkommer ved regulering efter 1. og 2. pkt., afrundes til det nærmeste kronebeløb, der kan deles med 3.
Stk. 2. Reguleringer i henhold til stk. 1, 2. pkt., har virkning fra samme tidspunkt som reguleringen af tjenestemandslønningerne.”

Paragraf 2.

Lov nr. 151 af 13. maj 1959 om tillæg til og ændring i lov om erstatning til besættelsestidens ofre ophæves.

Givet på Amalienborg, den 25. marts 1970.

Under Vor Kongelig Hånd og Segl.
FREDERIK R.

Lauge Dahlgaard.

HÆDERSGAVEN

Lov om forhøjelse af hædersgaver

VI FREDERIK DEN NIENDE, af Guds Nåde Konge til Danmark, de Venders og Goters Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenburg, gør vitterligt:

Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Paragraf 1. De beløb, som oprindeligt er fastsat som hædersgaver i henhold til

1. lov nr. 93 af 20. marts 1940 om udbetaling af hædersgaver til danske sømænd og fiskere og deres efterladte, jfr. lov nr. 384 af 9. august 1945 og lov nr. 67 af 3. marts 1948,

2. lov nr. 378 af 10. juli 1940 om udbetaling af hædersgaver til efterladte efter faldne og til sårede den 9. april 1940.

3. lov nr. 383 af 9. august 1945 om visse hædersgaver til danske søfarende og fiskere og deres efterladte,

4. lov nr. 475 af 1. oktober 1945 om erstatning til besættelsestidens ofre, jfr. lov nr. 376 af 12. juli 1946,

forhøjes med 125 pct.

Stk. 2. Tilsvarende forhøjelse foretages af hædersgaver til sårede og til efterladte efter faldne den 29. august 1943 og af understøttelse, der ydes i anledning af ulykkestilfælde på søen som følge af krigsbegivenheder under verdenskrigen 1914-18.

Paragraf 2. Såfremt en modtager af hædersgave tillige oppebærer pension efter lov om invalidepension m.v., forhøjes hædersgaven med yderligere 1.800 kr. årligt. Forhøjelsen tilkommer ikke en enke, til hvem en hædersgave er overgået ved ægtefællens død, medmindre hun selv oppebærer invalidepension.

Paragraf 3. Loven træder i kraft den 1. april 1970.

Stk. 2. Lov nr. 374 af 13. november 1968 om forhøjelse af hædersgaver ophæves.

Givet på Amalienborg, den 24. marts 1970.

Under Vor Kongelige Hånd og Segl.
FREDERIK R.

FALDNE I DANMARKS FRIHEDSKAMP 1940 - 45

Faldne i Danmarks frihedskamp er et biografisk værk over de ca. 900 danske modstandsfolk, der faldt under aktiv indsats mod besættelsesmagten. Det historiske værk udgives på initiativ af Frihedskampens Veteraner i forbindelse med 25-året for Danmarks befrielse.

I Frihedskampens Veteraners formålsparagraf hedder det, at man vil »værne mindet om dem, der mistede livet i Danmarks frihedskamp«. Man nedsatte derfor i 1963 et udvalg der havde til opgave at skabe et register over alle frihedskampens faldne. Det drejede sig i første omgang om at få deres grave fredede. Men ganske naturligt opstod der i den forbindelse også den tanke, at skrive disse mænds og kvinders biografier med omtale af hver enkelt indsats i frihedskampen. Efter mange års indest arbejde foreligger værket nu.

Universitetslektor Ib Damgård Petersen har stået i spidsen for registraturudvalgets daglige arbejde, og i sin introduktion til værket fortæller han om det omfattende arbejde med at samle materialet fra arkiver, bøger, tidsskrifter, aviser og mindesmærker samt om kontakten med administration, institutioner og privatpersoner. Endvidere redegøres for de kriterier, der er lagt til grund for udvælgelsen af de biograferede, værkets redaktionelle opbygning m.m.

»Som en naturlig og smuk handling ved 25-året for Danmarks befrielse udsendes dette bogværk, der i nøgterne data fastholder for eftertiden hvert enkelt navn blandt frihedskampens faldne.

Denne bog er imidlertid ikke blot et biografisk værk over de danske kvinder og mænd, der gav deres liv for Danmark under besættelsen. Den er tillige et monument over den kamp for frihed mod tyranni og vold, som var medvirkende til, at vi i dag kan leve i et frit, demokratisk samfund«.

- Hilmer Baunsgaard

JOHN HANSEN A/S

ENTREPRENØRER

Jord-, kloak-, murer-, jernbeton-
og tømrerarbejde

Typehuse:
Modulhuset — Egehuset
Kelbohuset

Frydensbergvej 19, Stenløse
Tlf. (03) 170191

BESÆTTELSEN GAV OS ET FÆLLESSKAB

Knud Thestrup til festaften på Bispebjerg.

Berlingske Tidende for 5. maj skrev:

Bispebjerg fejrede 25-året for befrielsen med maner. Man havde ønsket at stille noget på benene, der kunne konkurrere med arrangementer andet steds i byen. Og det lykkedes.

Kl. 20 tændtes tusinde levende lys i vinduerne på Bispebjerg Skole, og samtidig startede 200 fakkeltærende børn, anført af medlemmer af det norske Askim Guttemusikkorps og pige-garde med arrangeret fra Grundtvigskirken til Bispebjerg Skole.

Lysarrangement og fakkeltog var indledningen til Bispebjergs frihedsfest, der havde justitsminister Knud Thestrup som hovedtaler. I øvrigt medvirkede operasanger Henry Büchmann, der sang frihedssangen og radiodrengekoret under ledelse af lektor Henning Elbirk.

Menneskelighed

Justitsminister Thestrup sagde bl.a.: - Kampen mod nazismen lærte os alle, som oplevede den, at vejen fremad bør føre til større menneskelighed og større stræben efter at skabe bedre og friere forhold for alle i samfundet, ikke mindst de dårligst stillede.

Justitsministeren nævnte som en besættelsestidens frugt forståelsen af alle menneskers lige rettigheder og pegede på, at forståelsen og ansvaret i dag også omfatter U-landenes befolkninger. - Lad os ikke glemme at det ikke er, som nazisterne sagde, at hensigten helliger midlerne. Selv med de bedste hensigter er umenneskelighed og grusomhed aldrig til-ladt.

Før justitsministeren havde skoleinspektør Johs. Fosmark indledt aftenen, idet han udtrykte håbet om, at befrielsedagene ville være en appel til alle danske unge om at stå sammen om demokratiet. Kim Malthe-Bruuns moder, fru Vibeke Malthe-Bruun, mindedes derefter i en kort tale befrielsens glæde og sagde til de mange unge tilhørere: - I siger måske at alt dette kommer ikke jer ved, men jeg tror, at de fleste af jer ville være med i en frihedskamp, hvis situationen igen skulle kræve en sådan. Fru Malthe-Bruun mindedes besættelsestidens kampvilje og fællesskabsfølelse og sluttede:

- De, der mistede livet, for at Danmark igen kunne blive frit, de som led og døde eller fik varige mén i lejrerne, og de som omkom på havet stiller et krav til os i dag - det krav at vi midt i velstand og velfærd ikke må glemme troen på friheden, idealismen og fællesskabet.

Generalforsamling

Den 27. april holdt vor forening sin ordinære forårs generalforsamling. Medlemmerne var mødt så talrigt op, at der måtte hentes flere stole frem. Til dirigent valgtes Arne Hedegård Rasmussen.

Beretningen var fremlagt i et trykt hefte, og formanden oplyste så medlemmerne om, hvad der var sket siden beretningen blev trykt.

Beretningen blev enstemmigt godkendt.

Alfred Senn afgav den sociale beretning. Der var flere ting, som medlemmerne var meget glade for, men der var mange der var utilfreds med, at der var knyttet betingelser til hædersgaven. Den største diskussion opstod over beregningsgrundlaget, som medlemmerne var meget harme over, og man opfordrede bestyrelsen til at tage kraftigt fat for at få det ændret.

Et af medlemmerne sagde, at næsten alle de taler, han havde hørt fra de høje herrer brugte næsten altid disse ord, »I skal aldrig blive glemt«, men der er kun et sted, vi ikke er glemt, og det er af skattemyndighederne, de nærmest flår en, så det er komplet umuligt at leve af den lave rente, jeg får.

Et andet medlem fortalte, at efter kapitulationen måtte DDR betale erstatning til russerne, mens vestmagterne fyldte Vesttyskland med kapital, sådan at Vesttyskland er det rigeste land i Europa i dag. Han syntes derfor at det var på tide at hale nogle af de mange milliarder hjem, vi havde tilgode i Vesttyskland. Hvis regeringen blot ville hale 50 millioner hjem til at begynde med, var renten af dette beløb være nok til at opfylde alle vore krav, så vore medlemmer kunne få en menneskeværdig tilværelse.

Dirigenten afsluttede og takkede for god ro og orden.

K.W.P.

BESTYRELSESLISTE

Landsledelsen

Landsformand Alberti Hansen, Arildsgård 41, 2700 Brønshøj, tlf. Bella 3162.

Næstformand Kai Wadsbach Petersen, Guldbergshave 29, 2200 København N., tlf. 39 77 27

Sekretær Arne Hedegård Rasmussen, Bredegrund 19, 2300 København S.

Kasserer Hefty Jensen, Hillerødsgade 40, 2200 Århus N., tlf. (06) 16 63 18.

Københavns afd.

Formand Alberti Hansen, Arildsgård 41, 2700 Brønshøj, tlf. Bella 3162.

Næstformand Aksel Andersen, Camilla Nielsensvej 28, 2000 København F, tlf. 71 19 79.

Sekretær Kai Wadsbach Petersen, Guldbergshave 29, 2200 København N., tlf. 39 77 27.

Kasserer Hefty Jensen, Hillerødsgade 40, 2200 København N., tlf. 34 80 91.

<p>Europæiske Vare- & Rejsegodsforsikring A/S Vestergade 84 - Kbh. V.</p>	<p>MILO SKO Kittenstræde 2 - Præstø</p>
<p>S.B.V. Varehuset A/S Ryesgade 18 - Århus</p>	<p>A/S VARDE REVISIONS- & REGNSKABSKONTOR Vestergade 15 - Varde</p>
<p>HADERSLEV BANK AKTIESELSKAB Haderslev</p>	<p>SAMSON TRANSPORT CO. Havnegade 50 - Odense</p>
<p>EDV. PETERSEN Kaffe en gros Helsingør</p>	<p>Nykøbing Ny Tømmerhandel A/S Nykøbing Mors</p>
<p>FJELSTRUP KRO Et godt madsted Fjelstrup</p>	<p>CODAN GUMMI A/S KØGE</p>
<p>FINN GRØNHOLT Bageri - Konditori Storgade 21 - Sorø</p>	<p>FARSØ & OMEGNS SPAREKASSE Farso</p>
<p>A/S Vestfyns Elforsyning Østergade 38 - Assens</p>	<p>SØREN JENSEN Rådg. Ingeniør Silkeborg</p>
<p>SV. O. NYGAARD VARDE</p>	<p>Støberi-, Special- & Maskinfabriksarbejdernes Forbund Frederiksberg</p>
<p>OMME & RASMUSSEN Murermester HERNING</p>	<p>J. FØGE JENSEN Skelbækgade 2 - København V</p>
<p>LUNGHOLM GODS pr. Rodby</p>	<p>A. Frøkjær Christensen Autolakereri Rentemestervej 61 - NV</p>

Nordisk Kartro A/S	JERO - A.
Poul E. Juel Revisor Århus	Bageri- & Konditorarbejdernes Forbund København
GYLDEN HOUMANN Papirhandel Algade 10 — Nykøbing Mors	ANDERSKOUV & THOMSEN Rådg. ingeniørfirma Herning-Esbjerg
HØJ PETERSEN & ARNE JENSEN A/S Bogtrykkeri Struensegade 7-9 — Kbh. N	CARL C. BIEHL Bogtrykkeri Slotsgade 15 — Graasten
Johs. K. Vork Ikast	SPARE- & LAANEKASSEN I MARSTAL Kirkestræde — Marstal
Frederikshavn Mineralvandsfabrik Frederikshavn	WALTRICH A/S Abildager 19-21 — Glostrup
HELGE POULSEN Købmand Nymølle pr. Lyngø	WILLY TENGSTEDT's Bogtrykkeri Skt. Clementsgade 3 Aalborg
AUG. BORGEN A/S Halmtorvet 20 — København V Tlf. (01) 21 22 88 ASSURANCE	Alfred C. Nielsen Statsaut. revisor Borggade 16 - Århus
Vestkysten <i>- avisen med de mange gode sider . . .</i>	HANSEN & COMP. A/S Det gamle vinfirma Gerritsgade 31 — Svendborg
ASKOV BOGHANDEL Askov pr. Vejen	Andelssmør Englandskajen Odense
J. & N. Bjerre Nørregade 20 - Holstebro	Axel Petersen's Eftf. J. E. HANSEN Bogbinderi Montanagade 6, Århus
Nordisk Tegnemaskine Industri Tempovej 15 - Ballerup	AFHOLDS- OG NARKOTIKAFILM UDLEJES Alkohol: «Becky» — «Den sidste korstus» = bil + alkohol. «Drik bare» — men drik alkoholfri. Tobak: «Bills sidste cigaret» — «Tiden spænder aftrækkeren» — «Hævet over al tvivl». Narkotika: «L.S.D.» — «Indsigt eller vanvid» — Narkotika og din beslutning. Alle filmene er farvefilm — spilletid 20-30 minutter. Henvendelse: DANMARKS AFHOLDSUNION Suomisvej 5 — 1927 København V Tlf. (01) 39 88 00

Børst tænder 2 gange om dagen! J. S. B.	Als Husholdningsskole Vollerup, ALS	DALBY BAGERI Dalby pr. Haslev
I. C. ESPERSEN & SØN Læderhandel Bredgade 2, Aalborg	AULUM SPAREKASSE	FRED J. WEISS Tandtekniker Jernbanegade 16 - Sønderborg
BRÆDSTRUP TRÆLASTHANDEL A/S	VÆRN OM VORE SMUKKE STRANDE! K. A. H.	GREGERS PETERSEN A/S Trælast Bygningsartikler Aarhus Nordhavn
N. DUE PETERSEN & KRYGER Gaasetorvet - Svendborg	SYDLANDETS MØBELLAGER Nexo	Midtsjællands Tøjrenseri Tølløse
TH. BENTSEN Strandvejen 126 Århus	TRETEM	Schaumann's Bogtrykkeri Smedegade 62 Horsens
Frøkjær's Møbler Asylgade 9 Thisted	Helge Keinicke Tømremester Slagelse	Dækko Presenning Kompagni A/S Kabellejevej 32-34 Brønshøj
Brdr. Rasmussen Maskinfabrik Helsingforsgade 14 - Århus	SAMSON TRANSPORT CO. Smedegade 6 - Herning	ALFRED NEJSUM Aut. VW-forhandler Østergade 40 Øster-Vrå
J. Kjær Hansen Købmand Tjørring - Herning	DANSK HANDELSBLAD Fenrisvej 11, Aabyhøj	Hans Kofoed Murermester Egelund - Rø, Gudhjem
MARINUS POULSEN & SØN Manufaktur Farso	SOFUS NELLEMANNS EFTF. Automobiler Strømmen 27 - Randers	Hyg Dem med en god bog! C.A.B.A.
CARL RASMUSSEN A/S Kordilgade 16 - Kalundborg	M. MACKEPRANG Landinspektør Spodsbjergvej 11 - Rudkøbing	Bryggeriarbejdernes Fagforening
A S SAVMØLLEN-ULLERSLEV Ullerslev - Fyn	HUGO HOLMSTOEL & CO. I/S Skjern	N. N. Møller & Søn Automobilforretning Ringkøbing
POUL HENRIKSEN Manufaktur Hjørnet - Vejle	Genega Møbelforretning Herning	JOHS. M. PEDERSEN Købmand Aabenraa
ARBEJDERNES FÆLLESBAGERI Køge	ÆRTHØJ JENSEN & MØLHOLM Møbelfabrik Herning	P. HILDEBRANDT & SØNNER Malermestre Herning

KARL K. PEDERSEN Slagtermester Odense	KORNERUP, KOCK & BANG A/S Aarhus	TH. Hj. Jensen Middelfart
ANTON JENSEN Alstrup Tranebjerg	Staal - Gram	A. HONORE & SØN Andrupsgade 2 - Lemvig
Tage Trabjerg Tandhjulsfabrik Finlandsgade 31 - Århus	K. G. THOMSEN Hillerød	I. CANTOR A/S Nørre Voldgade 82, København K
S A H A	J. GOTFRED JENSEN A/S Värmlandsgade 3 - Aarhus	H. C. Jacobsen Tømrermester Horsens
H. JENSEN Vejle	AGERSKOV Sparekasse	J. RUBY Kobmand Holmegade 30 - Ulfborg
CONTINENTAL VIN-IMPORT Grønnegade 5 Vejle	Dansk Skovforening	Munch Christensens Boghandel Nørregade 22 - Vejle
Chr. Rabech & Søn Smedemester Brande	Pas på de ældre i trafikken! E. A. F.	STANGEBYE & HANSEN Hammerensgade 3 - København K
A/S RANDERS ASFALT- & TJÆREFABRIK	NYKØBING S. TRÆLASTHANDEL 4500 Nykøbing Sj.	L. PETERSEN Aalborg
Poul Jensen Fotograf Stubbekøbing	VALD. RASMUSSEN Smedemester Tendrupvej 17 - Hornslet	M. MØNSTED Slagtermester Stoholm
Kaffen med den gode aroma køber man hos Aage Wahlstrøm GURRE KØBMANDSHANDEL Vin - Tobak - Kolonial	MIDTJYDSK BRØDFABRIK Silkeborgvej 2 - Herning	MIDTBANK Storegade 36 - Brande
J. H. MØLLER Aarhus	Ludvig Hertz Manufaktur Ringkøbing	PAUL CLAUSEN Assurance Hostrupvej 10 Hobro
BENT POULSEN Klosterplads 8 Svendborg	SV. AA. AAKJÆR RØDDING	LINDE TRYK Vesterbro Torv 1-3 - Aarhus
Luno Møbler Volden 6 Århus	Missionshotellet Torvet 8 Ringkøbing	POUL KRISTENSEN Bogtrykkeri Østergade 8 - Herning
A. E. LAURITSEN Urmager Skolegade 3 - Ans	GRAABRØDRE FARVEHANDEL Jernbanegade 6 Odense	Flemming Jørgensen Manufaktur Gudhjem

E. LUMBY RASMUSSEN

Tallerupvej 39

TOMMERUP

RINGE EFTERSKOLE

Forstander

G. KJÆR

RINGE - FYN

Breininggaard Efterskole

v/ A. G. Nielsen

10 mdr. kursus fra september

Almene - Valgfrie og fritidsfag

Ring eller skriv efter oplysninger

Tlf. (07) 38 10 21

Hilsen fra

LUNDBÆK

LANDBRUGSSKOLE

Lundbæk pr. Nibe

STØT KAMMERATERNES

HJÆLPEFOND!

GESTEN

SV. KOCK

Sakskøbing

To overlæger i Vejle husket.

Sidst på besættelsen, om morgenen den 26. marts 1945, dræbte Hibo-banderne under deres terror på vej gennem Danmark to kendte Vejle-overlæger, den ene på sin bopæl på Vejle amts- og bys sygehus.

Her ved 25-året for befrielsen blev d. 5. maj også nedlagt krans ved læge-mindesmærket ved sygehuset i Vejle. De to dræbte overlæger var overmedicus Johannes Buchholtz og overkirurg Paul Fjeldborg. På billedet ses formanden for sygehustes lægeråd, overlæge, dr. med. Chr. Rud (i kittel) og sygehusdirektør Hans Christensen - ved kransenedlægningen.

I Fredericia talte havnemøller Aksel Petersen, tidligere Frøslev.

I Fredericia havde man lagt et større 4. og 5. majprogram, præget bl.a. af byens ret store tab af jernbanefolk og folk med tilknytning til disse grupper. Der nedlagdes krans i DSBs mindelund i Fredericia og var om aftenen den 4. maj en mindehøjtid ved byens fællesmonument for de faldne foran banegården. Her blev talt af Fredericias kommandant under besættelsen, oberst

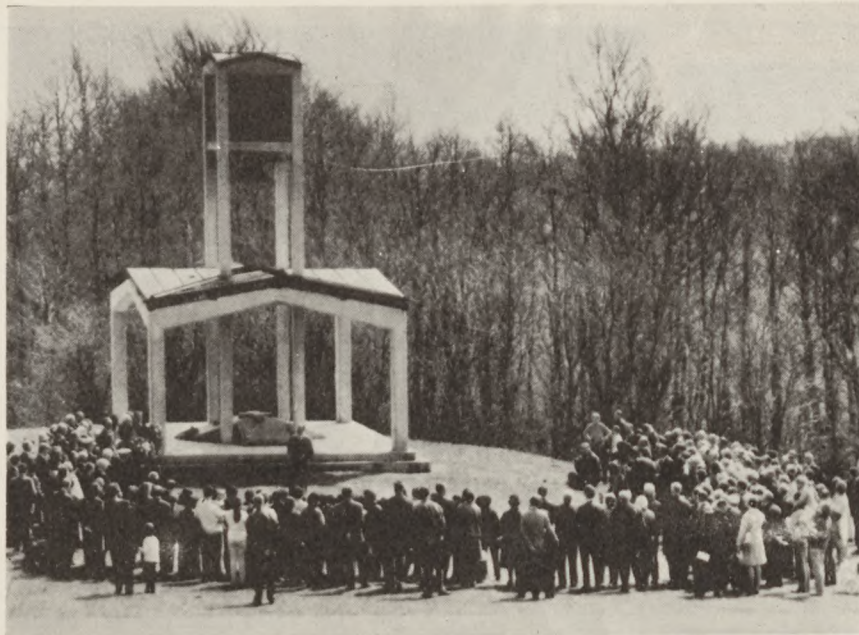

Engelsk æresvagt i Vandel

På Vejleegnen og i det hele taget i Midtjylland faldt en del RAF-fly under krigen. De fleste besætninger, bestående af englændere, canadiere, australiere, new zealændere, polakker og jøder, dræbtes på stedet, men nogle blev dog reddet. Enkelte kom også helt til friheden, Sverige. I Vandel ved Vejle oprettede tyskerne den flyveplads, som siden findes her den dag i dag. Og her begravde tyskerne også, ofte under ret primitive og brutale forhold, nogle dræbte RAF-flyvere. En af disse besætninger, nedskudt over Høgsholt 27.-8. 1944, var på seks mand, hvoraf de fem dræbtes på stedet, mens den 6. mand levede, men vistnok siden døde i tysk fangenskab.

Hvert år mindes befolkningen i Randbøl, hjemmeværn, soldaterforeninger m.fl., disse flyvere. Iøvrigt er monumentet, som de fleste tilsvarende her i Midt- og Sydjylland, rejst af egnens befolkning i 1947. I år, den 4. maj om aftenen, stod også æresvagt her, ligesom mange officielle som uofficielle kredse, kom med krans. Fra det britiske »The Kings Regiment«, som ligger i Minden i Tyskland, var mødt to soldater som æresvagt, som man vil så på vort billede.

C. greve Trampe og af Grundtvigforskeren, sognepræst dr. theol. Kaj Thaning, Asperup ved Middelfart. Thaning indrømmede, at nutidens unge ofte tror, at vi ældre mindes besættelsen i rent tyskerhad, skønt sandheden er, at man dengang - som de unge i dag - kæmper for frit æd og ret. Han slog også et slag for en retfærdig støtte til de langtidsskadede, KZ-fangerne, som man hidtil ikke har gjort nok for. Ved en fest med 250 deltagere på Fredericia Teater bagefter, hvor byen og 4. maj-komiteen var vært, holdtes mange taler. Bl.a. mindede havnemøller, fhv. viceborgmester Aksel Petersen, Fredericia, om kammeratskabet fra dengang og sagde, at 4. maj-komiteen fortsat vil samle sine nærmeste og mindes krigens ofre. Kammeratskabet fra dengang har kunnet bære siden et liv igennem, har været som et frimurerskab. På vort billede ses foruden pigespejdnernes æresvagt ved stenen i mindelunden i Aksel Petersen og Fredericias kommandant i 1945, oberst C. greve Trampe.

PÅ SKAMLINGSBANKEN

Region III stratede ved klokkestabelen og man sluttede i Sønderjyllandshallen.

Ved klokkestabelen på Skamlingsbanken holdt modstandsbevægelsens region 3 (Syd- og Sønderjylland) 5. maj kl. 11 en smuk højtidelighed, som indledtes med, at ni Hunterjagere fra flyvestation Skrydstrup fløj hen over pladsen som militærets hilsen til modstandsbevægelsen. Hovedtalen holdtes af dr. phil. Jens Kruise, Aarhus, dengang ung højskolelærer på Askov. Han mindede om den gamle sandhed i ordet »Du skal dø«, en af de få sikre ting i tilværelsen. Han sagde, at man stod på historisk grund her, og at de fleste, som var med på denne dag, er slægtninge eller venner til nogen som for 25 år siden ofrede livet for vor frihed. Det gælder altid at have været med. Vi dør, men dem, hvis minde vi i dag hædrer, vil stadig på forunderlig måde leve videre i folkets liv, også når vi, som har kendt dem personligt, er borte.

Desuden blev talt af advokatfuldmægtig Folmer Teilmann, søn af den henrettede læge T. Gram. - Ved mindesmærket blev - foruden mange private kranser - lagt kranser fra Holland, Norge og England, fra Vejle,

Ribe og det sønderjydske amt, Frihedsfonden, militæret o.s.v.

Om aftenen var der en stor fest i Sønderjyllandshallen i Aabenrå med en lang række taler fra Norge, England, fra det danske Sydslesvig (højskoleforstander N. Bøgh Andersen, Jaruplund), af sønderjydske modstandsfolk som bl.a. britisk vicekonsul, farver Jacob Jacobsen, Aabenrå, samt udenrigsminister Poul Hartling.

Udenrigsministerens tale var et mesterværk: Let causerende og lidt smilende og dog med hjørnetænder Poul Hartling indledte med at sige: Den franske forfatter **Camus** taler om krigens fem år som den tid, da det var umuligt at glæde sig over fuglenes sang.

Herhjemme har **Klaus Ribbjerg** for nylig i sit sentimentale panorama »År« skildret befrielsens øjeblik i en karakteristisk replik: »Åh Bertha, der er fred. Så skal vi have kakkelovnen ud. Nu kommer der koks«.

Og nu er det 25 år siden, vi fik koks og fuglesang.

Og han sluttede med disse betragtninger:

Journalisten **Susanne Palsbo** skelner i et rids af befrielsen skarpt mellem 4. og 5. maj. Hun skriver om den 4. maj, at den glæde, vi oplevede den aften, blev den reneste og bedste af dem alle. Allerede den næste dag blev man mindet om, at Tysklands overgivelse ikke blot betød en befrielse, men også et opgør. 4. maj var fest. 5. maj var alvor. 5. maj er alvor også 25 år senere. Vi vandt dengang kampen for at genvinde friheden, men vi må hver dag kæmpe for at bevare den. Det kan være en kamp mod en ydre fjende, og det kan være en kamp indadtil og i vort eget indre. Vil vi gå ind for at andre kan have synspunkter, som er os imod? Vil vi anerkende, at andre kan træffe en afgørelse, som vi finder forkert? Vil vi erkende, at hvad frihed angår, er vi »alle i samme båd« - at enten er alle frie eller ingen frie.

Sejren, siger **André Malraux**, tilhører den, der har kæmpet krigen uden at elske den.

Det var denne sejr, vi vandt i 1945. Det er denne sejr, vi 25 år senere bør forsikre hinanden om, at vi ikke vil sætte over styr.

Også udlandsdanskere vil mindes 5. maj 1945

Netop i år er der anledning til at huske det samarbejde mellem danske ude og hjemme, der viste sig så virksomt i besættelsesårene - og i årene, der fulgte. Ganske naturligt er det derfor besættelsestidens historiker, dr. phil. Jørgen Hæstrup, der bliver hovedtaleren ved Dansk Samvirkes Kroborg-møde for besøgende og hjemvendte udlandsdanske.

Stævnet holdes søndag den 21. juni. Det indledes som sædvanlig med en kort gudstjeneste i slotskirken og slutter med selskabeligt samvær på Marienlyst.

Mange af de konsulater, udenrigsministeriet samler til konsultmøde, tager også til Kronborg-mødet.